

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHADZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena :		Zodpovedný redaktor : Dr. JOZEF JANDA.	Redakcia a vydavateľstvo : <i>Budapest, VIII. ker., Józsefkörút 35.</i> sem sa majú posielať predplatky, jako i dopisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku je 10 kr. Rukopisy sa naspak nedávajú.
Na celý rok	— — — — 2 zl. — kr.		
Na pol roka	— — — — 1 „ — „		
Na štvrt roka	— — — — „ 60 „		
Jednotlivé číslo 4 kr.			

K čomu sú potravné spolky.

Jeden cestovateľ to povedal o nás Uhroch, že nemôžeme sa obísť bez cigáňa, ktorý nás hušľami rozveseľuje a bez žida, ktorý naše veci skupuje.

Veru už i my sami sme sa uspokojili s touto myšlienkou, a myslíme si, že to tak musí byť, že by sme my bez žida nemohli vyžiť, lebo vraj uhorský národ nenie stvorený k obchodu a kupectvu.

Nedá sa zapierať, že skoro každý väčší statkár, biskupstvo, kapitula má svojho žida, cez ktorého ruku sa obráti na peniaz výrobné hospodársky.

Aby kresťania i sami mohli svoje látky a výrobky na groš obrátiť, o tom mnohí ani počuť nechcú. No — uznáme — že sa to ani nedá previesť na jeden úder, lebo však teraz už všetko závisí od bursovej špekulácie. Takí páni, ktorí nemajú domov, rôľ a kopu čelade, za krátky čas viac sú v stave zarobiť, nežli statkár, ktorý má hroznú starosť na krku, veľa dozerania, výdavkov, a ešte vždy nenie istý, či sa mu to všetko vyplatí.

Gazdovská trieda chudobnie. A ani sa nebude lepšie mať zakaľ sa terajšie pomery nezmenia, zakaľ terajšie smýšľanie a jednanie nevezme koniec. Vo Francúzsku je kresťanský obchod, na kresťanskom základe založený, a bohatá je tá krajina.

U nás o tomto ešte ani reči nemôže byť. Obchodu najlepšie rozumejú židia. No v poslednom čase už i kresťania si nechajú záležať na tejto otázke.

Po celej krajine sa zakladajú potravné (obchodné) spolky, ktoré sú neni namerené proti židom, lež jedine k tomu cieľu sú založené, aby si ľud sám pomáhal. My tedy ani teraz nepíšeme proti židom, lež len v záujmu ľudu, ktorý doposiaľ myslel, že on tak v kupovaní, jako i v predávaní musí byť utisnutý

na prostredníka, ktorý ľahkým spôsobom prichádzal k neškodnému chosňu.

Lenže prečo by musel byť ľud po obcach v hrsti jedného kapitalistu? Prečo by mal byť podrobený malý obchod duchu ziskuchtivosti?

Medzi všetkými spolkami, ktoré sú založené k zdvihnutiu ľudu, najťažšie je riadiť potravný spolok. A práve preto úverkových spolkov viac najdeme, nežli potravných spolkov, ktoré sú s veľkou starosťou a prácou i zaviazanosťou spojené. Lenže pečené holuby nikomu neletia do huby, a bez práce nenie sú koláče. Kto chce ľudu pomáhať, ten sa nemies od žiadnej práce zdráhať.

Hlavný chosň síce aj takto zostane u veľkupcov, od ktorých aj potravné spolky musia kupovať potrebné veci. Lenže veľká časť chosňa u ľudu zostane, ktorý lacnejšie prichádza k veciam a chosň pri odpredaji získaný zas len v záujme ľudu sa upotrebí.

Oh už i doposiaľ veľa dobrého pocítily tie šťastlivé obce, ktoré majú obetivavých duchovných, ktorí im takýto spolok založili a ho ridia.

Lenže bez sriadenosti nedocieli človek veľa.

Naše potravné spolky do terajška len tak roztraseno účinkovaly; jeden o druhom nevedely. Tejto veci teraz na čelo stal gr. Aladár Zichy, ktorý je synom Ferdinanda a tiež prededom jedného potravného spolku. Tento neohrozený ľudový vyslanec sriadil krajinský stred kresťanských potravných spolkov. Čo nenie proti židom namerené, lež len k prospechu a ochrane kresťanských spolkov založené.

Potrebné je, aby každý potravný spolok sa stál členom tohoto krajinského stred, ktorý bude ostatným spolkom na pomoci v zaopatrení potrebných vecí; on bude tedy prostredníkom medzi veľkupcom čili dielňami a potravnými spolkami.

Každý spolok vidiecky vo svojom vlastnom záujme by mal vstúpiť čo člen do tohoto strediu krajinského. Vjednote je sila; tak aj potravné spolky týmto stredom sjednotené k veľkej sile a moci prídu, ktorú obracať budú k blahu.

Dr. A. G.

POLITICKÉ CHÝRY.

Politické polozenie. Špatne buchol Bánffy. On slúbil zaľakovať pod istými podmienkami; a hľa ani jednej z tých podmienok nevyhoveli ľavičiaci, a pán Bánffy predseda len musel zaľakovať. Lenže to mu nebolo ešte dosť. On odporučal za nástupcu svojho jeho veličenstvu baróna Fejérváryho, a jeho veličenstvo predseda poveril Kolomana Szélla, aby zostavil ministerstvo pod svojim náčelníctvom. Ľavičiaci si jedine to žiadali, aby Széll bol ministerpredsedom; a hľa vyhovel sa ich žiadosti. Takého skvelého víťazstva sa ešte nedožilo ľavičiacstvo v Uhorsku, jaké je toto terazšie, nad Bánffym vydobyté. Len vytrvať treba v boji, a výsledok nesmie vystať. Koľkokrát sme toto opätovali, a teraz vidieť, že sme pravdu mali. Neklesal, bojoval a v boji vytrvať majú ale nielen ľavičiaci na sneme, ale aj ľavičiaci voličia. P. Bánffy už teraz vidí, že mu ani milióny ani násilie nepomohly. A kto-že ho ľutuje teraz?? Jako si postlal, tak teraz leží. Čo si navaril, to musel zjesť. Cháľa Bohu, že už raz buchol. No múdre by bol urobil, keby to pred 4 rokami bol spravil. Aj na liberálov už prichádza mráz. Nádej máme, že Széll spravodlivo a svedomite bude vládariť, v ktorom páde keď vytrváme v našom za cirkev podujatom boji, aj čas revízie príde, aj samospráva a korgua sa prevedie. Tedy toto skvelé víťazstvo ľavičiacstva nech nás oduševňuje k vytrvanlivosti v boji. Prínde čas, že nielen v politickom ale aj v cirkevnom ohľade zvíťazíme. Bánffy buchol, a musí buchnúť aj násilný liberalismus. Nech žije kresťanský duch, a jeho prívrženci a bojovníci!!

Nech žije ľudová strana! Takto by mali kričať všetci šľachetne smýšľajúci občania Uhorska, ktorí stoja o slobodu politickú, občiansku a náboženenskú. Bánffy buchol a s ním aj ten liberalismus, ktorý len pomocou násilia sa mohol doposiaľ udržať. Však len hrozné boly tie poslednie volby. Bánffy zvíťazil, hrozne zvíťazil, ale práve toto bolo teraz zlomkom jeho. Po voľbách do roka mlčali národní vyslanci, ticho boli neodvisliaci, krik robili ľudáci. Sám Ján Molnár v 35 interpelláciach vzal na otázku vládu v záležitostiach rozličného návilia. Po roku už aj iní ľavičiaci príkladom ľudákov oduševnení začali ostro česať vládu. Ku koncu ale už sa celé ľavičiacstvo spojilo k sbuktatovaniu vlády násilenstva; a hľa výsledok je utešený, lebo spoľahlivý Széll vládari teraz. Zpočiatku len tak sa zahľadelo na ľudákov vyslancov, a teraz už hlavný zástoj hrajú na sneme. Nech žije tedy ľudová strana; už je po veku násilenstva, nasledujú blahonosné dni slobody, prevedú sa ľudu a slobode prajné reformy. Hore sa bratia tedy, neklesajme prešiel čas zkúšky, ľudákom byť nebude odvčulku hriechom v očiach neľudákov. Nech žije ľudová strana,

bez ktorej by sme ešte i dnes stonali pod jarmom Bánffiovho vladárenia. Nech žije sto-tisíckrát ľudová strana!

Komlóssy a Roszival, členovia osvietennej ostrihomskej kapituly, nechali sa zvoliť pomocou úradnej moci za vyslancov proti ľudákom, kresťanstvo zastávajúcím. Títo dvaja kňazi vystúpili s programom mimostranným, potajomne ale liberáli boli, lebo však v snemovni krajinských vyslancov veľmi často činili poklonu Bánffymu a ostatným ministrom. Každý vie, že oni biskupami sa chcú stať. No predseda ich to mrzelo pod Bánffym, tak násilne panujúcim, stať sa členami liberálnej strany. Teraz, čo poveril Jeho veličenstvo Szélla, aby zostavil pod svojím náčelníctvom nové ministerstvo, títo dvaja páni 21. februára písali list predsedovi liberálnej strany, v ktorom mu na vedomie dávajú, že vstupujú do liberálnej strany, lebo vraj aj záujmy cirkve budú môcť celkom svedomite podporovať v lone liberálnej strany, ktorá bojuje proti kresťanskej ľudovej strane. No my sme len na to zvedaví, ktorý z týchto dvoch verných (!!!) kňazov stane sa ministrom náboženstva, aby mohol zastávať cirkev a cirkevné školy tak, ako zastával Komlóssy cirkevné školy, keď bol cirkevným hlavným školdozorcom v ostrihomskom nadbiskupstve.

Vo Francúzsku dňa 16. februára následkom porážky zomrel predseda republiky Felix Faure v 58 roku veku svojho. Veľmi rozumným politikom a podporovateľom veľpriemyslu bol on. Nová voľba bola 18. februára. Krajinský snem zvolil Loubeta za predsedu republiky. Radikáli a socialisti sa tešia, že voľba takto vypadla. Loubet má 61 rokov. Bol už fískalom, mešťanostom, ministrom obchodu, ministerpredsedom. Od r. 1896 bol predsedom senátu. Smutný zástoj hral v záležitosti Panamy, spojený bol so židovskými bankármi. Veľké demonštrácie boly proti nemu. Celé bitky boly na uliciach. Slyšať bolo: Dolu so židmi! Dolu s Rothschildami! Dôlu s Loubetom! — Francúzsko tedy dlho bude oplakávať smrť Faurea, keď hneď privítanie Loubeta je také neprajné a nepriateľské. Kedyže sa už raz navráti pokoj do tejto tak ťažko navštívenej krajiny?!

Horvatský bán a cirkev. Horvatský bán gr. Khuen-Héderváry rád by hral taký zástoj v Horvatsku, jako jednú Csáky v Uhorsku. Veľmi sa mu nepáči, že pod nadbiskupom Pozilovicsom sa mu ešte ani jedného kňaza nepodarilo obdarovať cirkevným majetkom, lež sami ľavičiaci prichádzajú k cirkevným statkom a hodnostiam. Rád by pripravil pôdu cirkevnej politike. Lenže bán si nevie rady dať s horlivým duchovenstvom horvatským. V Horvatsku sa doposiaľ nenašiel ani jeden Komlóssy a Roszival. Pán bán ale nech si len pozor dá, aby nepochodil tak, ako Bánffy.

Krajinský snem.

Snemovňa vyslancov.

16. febr. Pred denným poriadkom päť vyslancov chcelo prehovoríť. Ponevác im to ale nedovolili liberáli, zejmenne hlasovanie žiadali na svoju prosbu. Lenže sa mohly len dve zejmenne hlasovania previesť.

17. febr. Veľmi zronení boli privržencomia Tiszu. Pred denným poriadkom žiadali prehovoríť Kubík a Fay. Nebolo im dovolené. Po prebedení troch zjemenných hlasovaní zasadnutie koniec vzalo.

18. febr. Takého radostného zasadnutia ešte nikdy nemali v Uhorsku vyslanci, ako dnes. Bánffy oznámil, že zaľakoval, a veličenstvo prijal zaľakovanie. Privrženeci Tiszu ovesili nos, o slobodu občiansku stojaci vyslanci ale div z kože nevyskočili od radosti. Spolu odročil sa snem, zakiaľ nová vláda nebude žiadať svolanie snemu.

Reč Michala Vendera, čo úda spolku murárskeho v Nitre.

Veľkomožný a prevelebný pán predseda!
Mnohovážené valné shromaždenie!

Nech mi je dovolené, abych v mene a z naloženia našich spoluúrov z nášho skromného kruhu vychádzajúcemu druhému podpredsedovi povedať mohol ostatné s Bohom!

Ačkoľvek náš spolok takrečeno len prvé dni svojho života trávi, s povďačnosťou musíme uznať, že odchádzajúci pán podpredseda Szmidu tak dobrosrdečným sa oproti nášmu spolku preukázal, ako sme to ani neľfali.

Svojím úprimným a humánnym obcovaním za krátky čas natoľko si získal srdcia naše, že chýr o jeho odchode sa nás najsmutnejšie dotkol. Chýr tento smutný práve vtedy prišiel, keď sme mysleli, že šťastliví budeme nášho milovaného podpredsedu prevelb. p. Kolomana Szmidu, ešte za dlhší čas v kruhu našom môcť ctiť. Lež božská prozreteľnosť ináč nariadila. A jako s jednej strany pred svätou Božou vôľou pobožne a so smutným srdcom sa klaniame, tak s druhej strany vďaky vzdávame Všemohúcemu, že nášmu milovanému podpredsedovi ešte širší kruh k požehnanému účinkovaniu vykázal, hlásať totižto slovo Božie a lásku oproti vlasti a spolubližným. A vskutku šťastlivými môžeme menovať jeho nových kysucko-novomestských farníkov, že takého dobrosrdečného duchovného pastiera dostali.

Preto horúce modlitby zasielame k Najvyššiemu, aby Prevelebnosť Vašu sprevádzal v novom úrade, žehnal milostive všetkým krokom a účinkom Prevelebnosti Vašej. Zo srdca želáme, aby Prevelebnosť Vaša okrasou zostala

svätej cirkvi a drahej vlasti, a aby božské požehnanie vždy spočívalo nad Vašimi veriacimi. Pritom prosíme Prevelebnosť Vašu, aby sa v modlitbách svojich na nás rozpamätať ráčila.

A teraz, ctené valné shromaždenie, navrhujem, aby sme nášho odchádzajúceho podpredsedu, bárs aj od nás vzdialený bude, vždy svojím menovať mohli, ďalej aby valné shromaždenie prevelebného pána Kolomana Szmidu na znak našej oproti nemu úprimnej lásky a vďačnosti, a za jeho o náš spolok vydobyté veľké zásluhy za večitého čestného úda vyvolilo, a k tomu cieľu vyhotovený čestného údovstva diplom v novom jeho sídle slávnou deputáciou odovzdaný bol, aby pamiatka jeho protokollárne zvečnená bola, a naposledy aby valné shromaždenie vyslovilo, že by sa podobizeň (portrait) prevelb. pána podpredsedu cestou sbierky vyhotovíť a na večitú pamiatku v miestnosti spolkovej vystaviť dala. Nech žije prevelebný pán Koloman Szmidu, kysucko-novomestský farár!

Každý kresťan je dieťaťom Božím.

Prví kresťania žili už i dľa tela ako dietky Božie. Oni žili spolu v láske a vo svätej jednoduchosti, za nič nepovažovali znevažovanie, potupovanie a prenasledovanie so strany nepriateľov jejich pochádzajúce a boli praví nasledovatelia Krista, ich Pána, vzoru a príkladu. Sv. Justín nám opisuje toto pobožné žitie a chovanie sa kresťanov v nasledujúcich krátkych, ale veľmi stručných slovách: „Oni bývajú každý vo svojej vlasti, ale čo cudzinci. Každá cudzia krajina je ich vlasťou, a ich vlasť im je cudzinou. Oni žijú v tele, ale nie dľa tela. Žijú na zemi, ale ich žitie je z nebies. Poslušní sú svetským zákonom, ale ich riadenie života vyniká nad všetkými zákonami. Milujú každého, a od každého sú prenasledovanými. Chudobní sú a mnohých bohatými činia. Ich meno je prekliate a tým prekliatim dokazuje sa ich nevinnosť.“ Ejhľa, toľkoto patrí k tomu, aby dakto dieťaťom Božím bol!

Podáva: Ján Žilinský.

Listy Adiny.

Jedenásty list.

Drahý môj Otče!

V poslednom liste som ti opisala náš návrat od Jordana do Gilgalu, kde rabin Amos dva týždne behom zatvy sotrváva. V našom dome boli teraz okrem ujca Marie Jána aj Lazar a Gamaliel so svojim učedníkom Šavlom, o ktorom som ti nedávno písala, a ktorému môj ujec dal nocľah. Vo dvore chudobní ľudia dostali miesta, ktorých ten šľachetný kňaz aj potravou zapatril. Ponevác sme sa pod fíkovými stromami do neskorej noci shovárali, medziiným aj to povedal Ján, že ako sa premenila tvár Ježiša, ktorá ani taká pekná nebola, ako tvár syna človeka. Gamaliel poznamenal, že sú to slová proroka Izaiasa a vzfahujú sa na Mesiasa. Dľa proroka Izaiasa totižto tak pokropí On veľa pohan-ských pokolení, že kráľovia zatvorí pred ním ústa. Zdvihne ruku proti pohanom a prápory medzi národami. — Hej, zvolal Šavel, toto je náš Mesias. — Kristus moce a panovania — dodal k tomu Gamaliel — spasi nás, a nie neznámy asi 30-ročný mladík, o ktorom nikto nevie povedať, zkadial prišiel, a ktorý tak odišiel, ako prišiel. — Drahý Otče, keď som takto počula hovoriť toho veľkého muža, tesno mi bolo okolo srdca, lebo proroctvá o sláve Ježiša nijako sa nemohly vzfahovať na Ježiša, Jánom v Jordane pokrsteného. Tento je totižto syn kňaza, jako nám to Lazar povedal, a jeho matka je chudobná vdova. Na Lazara som pozrela, a hľa, moje srdce sa uspokojilo, lebo som videla, že slová Gamaliela nezbavily Lazara tej viery, že Ježiš je Kristom. Ale však Izaias i to hovorí, že podoba Jeho nenie krásna, a že keď ho vidieť budeme, nebude tak pekný, aby sme Ho bozkať mohli. Že tieto slová na Krista sa vzfahujú, to aj Šavel uznal. Gamaliel a Šavel ale tvrdili, že tie rozličné proroctvá vzfahujú sa na dvoch rozličných Mesiasov, z ktorých jeden bude chudobný, druhý ale nápadne mocný. Amos, Ján a Lazar zas tej mienky boli, že obe proroctvá vzfahujú sa na jedného Krista, lenže na rozličné doby a okolnosti jeho života. Ani jedna strana nechcela popustiť. Vtedy zvolal Ján: No nech je, ako chce. Lenže Gamaliel a Šavel, akože vysvetlíte ten zázračný blesk a hlas, ktorým jeho pokrstenie oslávené bolo? — No, to bol buďto zjav prírodný, alebo dielo toho babylonského čarodejníka, ktorého som tam medzi ľudom videl, — odvetil Gamaliel. — Tedy ty myslíš, že čarodejník Božie slová môže použiť? pýtal sa ho vtipne Ján. — Nikdy! odvetil Gamaliel úctyplne. S dovolením Amosa vytiahol zpod kabáta závitok žalmy obsahujúci a čítal: Prečo sa radia panovníci proti Hospodinovi a Jeho pomazanému. Vyjavíť cheem jeho vôľu. Hospodin mi povedal: Ty si môj syn, ja som ťa dnes splodil. — Gamaliel začal rozvažovať tieto slová. Rabin Amos ale zvolal: Ejhľa, my židia sami veríme, že tieto slová náš Boh povedal Kristovi. Či sme neslyšali dnes na naše vlastné uši splnenie týchto slov? — Podivná to vec — zvolal Gamaliel —, keď prídem domov, v Jeruzaleme prezrem sväté písmo, či tie slová naozaj tak znejú. — A o skvelosti, ktorá v podobe holubice sostúpila, akú mienku máš? pýtal sa ho Amos. — Predbežne nechcem svoju mienku vyjavíť, odvetil na krátko Gamaliel. Potom sa ponukol Šavel, že aj on uvedie jedno proroctvo: A ty Bethleheme Efrata, malý si medzi tisícami Judy, ale z teba bude pochádzať ten, kto pánom bude v Izraeli... Potom ďalej čítal, že Boh smluvu učinil s Dávidom, ktorého plod na veky chce založiť, a jeho kráľovskú

stolicu vystaví pre všetky pokolenia. Semä Dávida na veky má trvať, a jeho kráľovská stolica jako slnko bude pred Bohom. Šavel s tymito slovami proroctva dokázal, že Mesias z Davidovho pokolenia v Bethleheme sa má narodiť. Potom ale žiadal, aby mu dokázané bolo, že tento nazarethský Ježiš z Davidovho pokolenia v Bethleheme sa narodil, a on vraj verif bude v ňom. Lazar povedal, že on síce nepozná to proroctvo, na základe ktorého v Bethleheme sa Mesias narodiť má, lenže predsa veľmi mu je rád, ponevác sa splnilo v Ježišovi. On sa totižto v judskom Bethleheme narodil. To on vraj dávno vie. Moje srdce tuho klovalo; Gamaliel ale vrazil sa mu do reči: Ja som myslel, že sa tento muž v Nazarethe narodil. — V Nazarethe žil on čo chlapec, odvetil Lazar, — v dobe panovania Augusta vydané bolo nariadenie, aby popísané byly všetky národy sveta; Jozef a Maria do Bethlehema šli, aby tam zapísaní boli. Tu sa narodil Ježiš, ako mi to často spomínala jeho matka. — Šavel ale povedal, že i to treba dokázať, že sa Ježiš z Davidovho pokolenia narodil. Šavlom Amos odpovedal, reknúc: Na čo by boli šli jeho rodičia do Bethlehema, do mesta Dávida, keby neboli z tohoto kráľovského rodu pochádzali? Lebo však každý šiel do toho mesta zapísať sa nechaf, ktoré bolo mestom jeho rodu. Tá udalosť, že oni do Bethlehema šli, je verejným dôkazom toho, že k pokoleniu Dávida patrili. Gamalielovi veľmi podivným sa to zdalo byť, že sa Ježiš v Bethleheme narodil. Ja som sa pýtala Amosa, či by nebolo dobre i tabulu pochádzania obzref, ktorá veľmi akurátne je naznačená vo svätom Písme. — Na každý pád, znela jeho odpoveď, ponevác týmto tabulam nášho ľudu môže človek verif. — Gamaliel k slovám Amosa toto dodal: Naozaj následkom rozkazu Božieho veľmi svedomite sa viedly tie tabule, aby sa vedelo, keď príde Mesias, či on naozaj z rodu Davidovho pochádza. Doma pozrem, či otec a matka Ježiša naozaj z pokolenia Dávidovho pochádzajú. — A keď sa presvedčíš — pýtal sa Ján Gamaliela — že obidvaja z pokolenia Dávidovho pochádzajú, či i ďalej budeš pochybovať o tom, že Ježiš je Mesiasom? V Bethleheme sa narodil z pokolenia Dávidovho, Boh vydal svedectvo o ňom v Jordane, či ťa pohne toto všetko k tomu, abys veril, že Ježiš je Mesiasom?

No nepohrdnem tymito veciami, lenže tým dvom podmienkam zodpovedá každé v Bethleheme narodené dieťa, ktoré z Davidovho pokolenia pochádza. A veď takých detí je veľa, a nemôže byť z nich každé Mesiasom. — Znely slová Gamaliela, ktorého hned sa pýtala Maria: A čože žiadaš viacej? — Mariu veľmi bolely tie námietky práve so strany tých, ktorí tak sbehlí boli v prorokoch. Lenže chlapi mudrujú, ženy ale jednoducho veria. — No, dokážte mi, že Ježiš naozaj činí zázraky! zvolal Gamaliel. Mesias totižto puhyým slovom uzdravuje nemocných, zrak vracia slepým, diabla vyháňa z ľudu, mrtvých vzkriesuje. Šavel prisvedčil k tomu a poznamenal, že bez odkladania verif bude Ježišovi, jestli sa presvedčí o tom, že on uzdravuje nemocných a život dáva mrtvým. — V teje dobe krik sme počuli vo dvore, kde dakoľko učedníkov proroka Jána ochotné bolo vyššiu vážnosť Ježišovu uznať, iní zas Jána zastávali. Amos bežal ta, aby koniec spravil svade. Aj Gamaliel sa utiahol do svojej siene, a tak koniec vzala naša dohada. — Vidiš, drahý Otče, že hned v prvý deň nedorozuneli sa ani sami očiti svedkovia vzfahom na Ježiša, a tak nemám nádeje, že bys ty, ktorý si vzdialený, hned všetko uveril, čo ja verím a ti píšem. Drahý Otče, pravda, odpíšeš mi svoju mienku a sdelíš mi dôvody, ktoré dokazujú, že Mesias ešte neprišiel?

— Na druhý deň po východe slnka opustili sme tento dom. V Jerichove sme jeden deň strávili u dcéry Joela, bratranca mojej nebohej matky, u Mirjamy. Obidvaja veľmi smutní boli. Do jej čarokrásnej dcéry Marie zaľúbil sa vojenský dôstojník Emilius Lapides, lenže rodičia čo tuhí židia nevydali ju za pohana, ktorý aby ju zabudol, celkom utiahnuto musela žiť. Lenže títo mladí veľmi sa milovali. Maria ušla do Magdady. Židovská viera ju tedy celkom ztratila, dľa židovských zákonov ona nemôže byť statočnou ženou, bárs ju pohanské zákony za manželku uznajú. To bol základ smútku v dome Mirjamy. Aj iní ľudia boli pobúrení proti Rimanom. Maria bola najkrajšou dcérou pokolenia Benjamina. — Lazar navrátil sa do Bethanie, kam ho povinnosť volala; jeho priateľ Ján ale u nás zostal. Usniesol sa s Lazarom, že na púšť pôjde za Ježišom. Obidvaja boli takí smutní, ako by svojho vlastného brata boli ztratili.

Tvoja dcéra

A d i n a.

Dvanásty list.

Drahý mój Otče!

Jakože ti mám dostatočne ďakovať za tú nezaslúženú pozornosť, že mi tak milo odpovedáš na moje listy, ktorých obsah sa ti snád ani nepáčil. Spomínaš, že si základne preskúmal všetko a nedivíš sa, že taký dojem činia na mladé dievča tie prípadnosti, ktoré sa teraz v Judsku dejú. Ty neveríš týmto veciam. Pochybujes o pravdivosti hlasu Božieho pri Jordane, o zjavení sa holubice. Tolko si dovolil, že Ježiš sa mohol v Bethleheme narodiť, lebo aj mnohí z tvojich známych — ktorí sú nie proroci — sa tiež tam narodili. Aj to dovoľíš, že z Dávidovho pokolenia sa narodil, lebo však Dávid má bezpočetných známych a chudobných potomkov, z ktorých ale ani jeden nenie Messiasom. Hlavný tvoj dôvod je, že Ježiš je chudobný a od človeka sa nechal pokrstiť, kdežto Messiasa Boh by mal pokrstiť. Ďalej píšeš, že ktorý židovský kňaz alebo zákoník by považoval Ježiša za Messiasa, o ktorom Mojžiš a proroci písali, že je on slnkom, okolo ktorého prorocťvá kolujú, že je on koncom a korunou zákona, levom z pokolenia Judy pochádzajúcim, priateľom národov, panovníkom pokoja, slávou Izraela, radosťou celého sveta? Spôlu poznámku činíš, že už i tieto veci by ma mali presvedčiť o tom, že ten syn tesára nemôže byť Messiasom. Ináče za závratníka vraj nemôžeš považovať toho môjho Messiasa, ktorý ešte nič nevyjavil o sebe. Ináče vraj dočkáš vývin udalostí, ktoré rozvažovať budeš. V nasledujúcom liste spomínaš, že keby sa ten prorok znovu zjavil, o sebe tvrdil, že je on Messiasom a toto i zázrakmi dokázal, vtedy bys mu veril, jestli by sa i prorocťvá v ňom splnily. To sa mi už ľúbi, drahý Otče, že bez všetkej predpojatosti si ochotný pravdu prijať, akonáhle sa o nej dostatočne presvedčíš. S týmto listom som celkom spokojná bola, lebo ja som celkom presvedčená, že tento mladík, bárs je chudobný, je Messiasom sveta, a že to on o sebe aj tvrdiť bude. — A teraz zas prejdem na ten predmet, ktorý moje listy pojednávajú, a to tým viac, ponevác sám žiadaš, abych ňa o všetkom uvedomila, čo sa vzťahuje na nazaretského Ježiša. Všetko chcem opísať, čo sa od môjho posledného listu prihodilo. Čo sme domov prišli, od tej doby už osem týždňov uplynulo. Cez päť týždňov nič sme nepočuli v Jeruzaleme, keď naraz Ján prišiel k nám; on aj Lazara doniesol do domu Amosovho. Maria povedala Jánovi, že sa nemusí dobre citiť, snád je chorý, dlho vystala jeho návšteva. Ján ale povedal,

že nikdy sa nebude ponosovať po tých veciach, ktoré videl na púšti. — A čos tam videl? pýtala sa ho Maria. — Ježiša som videl na púšti; a keď si naňho len pomyslím, nemôžem sa smiať. Viac dní som ho hľadal; na takom mieste som ho našiel, kde ešte nikto nebol. Chlieb, ryby a vodu, ktoré som jemu doniesol, položil som na zem, a bojzливо som sa zblížoval k nemu. — A jako-že si ho našiel? pýtala som sa Jána. — V piesku som videl šlaky. Aj to miesto som videl, kde sedel, aby si odpočinul, a kde dve noci spal. Báľ som sa, že ho mrtvého najdem. Lenže na druhý deň zas som našiel šlaky a šiel som ďalej. Keď som neďaleko neho bol, počul som ho vzdychať. Hrozný vnútorný boj ho musel trápiť. Tak sa mi zdalo, ako by sa rozprával s dajakou zlou bytnosťou, ktorá ho trápila. — Majstre, dobrý majstre — oslovil som ho — doniesol som ti pokrm a nápoj; odpusť mi, že ňa myľim v tejto utiahnutosti, ktorá je venovaná hľbokej starosti a jakémusi súženiu, lenže ja s tebou sa rmútim. Jedz, abys sa posilnil k znášaniu ťažkých trpkostí. — Vtedy sa ku mne obrátil, schudnuté ruky ku mne vystrel a žehnajúc ma, riekol: Synu, ja milujem. Jednúc veľa budeš trpeť pre mňa, vtedy zrozumiš, prečo musím trpeť na púšti. — Dovoľ, abych s tebou mohol zostať, láskavý Messias Boží, prosil som ho. — Veríš, že som ja Messiasom? pýtal sa ma. — K nohám som mu padol a plakal som. On ma ale zdvihol a riekol: Idz svojou cestou. Však ňa uvidím, keď koniec vezme môj pôst a súzenie. — Nie, ja ňa neopustím. — No, miluješ-li ma, Jáne, tak ma i poslúchneš. — Ale aspoň si zajedz a zapi. — Jáne, ty nevieš, že ma s tým pokúšaš. Však si ty nie v stave ani svoje potreby zakryť. Idz, nechaj ma samého, abych zvíľazil nad diablom, lebo preto ma sem dovedol duch. — Potom ešte raz som mu padol k nohám, on ma ale znovu zdvihol, bozkal a preč poslal. Ej, keby ste hō videli, on je len koš a koža. Keď som uňho bol, vtedy už päť týždňov sa postil, naozaj, to je zázrak jeho všemohúcnosti, že ešte hladom nezomrel. — Ja som sa pýtala Jána, či Ježiš ešte žije? — Ján mi odvetil: Áno, on už všetko vystál, po štyridsiatich dňoch zjavil sa medzi učedníkami Jána pri Jordane. Ja som tiež tam bol na vyučovaní Jána, keď tento naraz zvolal: Ejhľa beránok Boží, na ktorého Duch sv. sostúpil! On vyšiel z pece, jako v ohni sedem ráz vyprobované zlato! On je, ktorý sníme hriechy sveta. — Obzrel som sa a videl som Ježiša zblížovať sa. Veľmi bol bládý. Naproti som mu bežal, s radosťou som mu padol k nohám. On ma zdvihol a pýtal sa ma, či hō verne chcem nasledovať vo viere a v láske? — Áno, bárskam pôjdeš, znela moja odpoveď. — A kde bývaš, Majstre? pýtal sa ho učedník Jána, Andrej. — No, hybaj a vidz, riekol, a my sme s najväčšou radosťou šli za ním. — Ale čo sa stalo s Jánom Krstiteľom? pýtal sa ho Amos. — Ani slova neprehovorili jeden k druhému, ako by sa ani nepoznali. Ján šiel na púšť, Ježiš ale do Bethabary. Vošiel do domu jednej vdovy a my s ním. Oh, však len láskave rečnil. Cez jeden deň ma celým mudrcom učinil. Celkom nás oduševnil. Na druhý deň do Nazarethu mienil ísť, a ja som len preto sem prišiel, abych vám sdělil, že hō čo učedník chcem nasledovať, a abych svoje veci do poriadku doniesol. Zajtra odcestujem, abych sa sišiel s mojím Pánom v Kane Galilejskej. — Oh, prešťastný priateľu mój, vzdychol Lazar. Však bych len rád bol aj ja jeho učedníkom. Lenže ja sa musím starať o matku a dve sestry. Však som len zaslepený bol, že som hō dľa reči a pokorného rázu neuznal za Messiasa! Naozaj, medzi nami bol a

my sme ho nepoznali. — My sme potom všetci spievali nasledovnú pieseň: Spievajte Hospodinovi pieseň novú, lebo divné veci učinil; lebo zázraky činila pravica jeho a svätá ruka jeho. V známosť uviedol Hospodin spasenie svoje, pred očima národov zjavil spravodnosť svoju. Rozpomenul sa na milosrdenstvo svoje a na pravdu svoju mluvenú k domu izraelskému. Všetky končiny zeme uvidia spasenie Boha nášeho... Žalmy spievajte Hospodinu na citare a k citare i hlasom prispievajte... Lebo sa bere, aby súdil zeme. Bude súdiť okršlek sveta v spravodnosti, a národy v pravosti.

Dnes ráno nahnevali sa kňazi na Piláta, ktorý sa pýtal Kaifáša, či uznajú židia za Messiaša toho nového proroka, v ktorom páde by ho musel nechať chytiť, lebo počul, že Messias židov za kráľa sa vyhlási. Kňazi po dlhej porade odkázali Pilátovi, že nazaretského Ježiša nemôžu uznať za Messiaša. Oni sa tým viac ponáhľali s tou odpoveďou, lebo sa báli, že keby Ježiš slávne vošiel do Jeruzalema, Rimani by aj iných nechali chytiť, ako sa to stalo pred niekoľkými rokmi, keď jeden závrtník sa vydal za Messiaša. Nielen jeho chytili a pokutovali, lež peňazitej pokute podrobili všetky mestá židovské. Preto sa zdráhali židovskí kňazi uznať Ježiša za Messiaša, ba radili Pilátovi, aby si ho ani nevšimol. Čo bude činiť Pilát, neviem. — Rabin Amos sa dozvedel, že keď Ježiš do Kany šiel, vyše tisíc ľudí slo za ním, ktorí ho čo Messiaša pozdravovali, pretože poznali v ňom toho, o kom Ján svedectvo vydával. — Vidíš, Drahý Otče, že tento Ježiš získal srdce ľudu, a že sú už žiarliví proti nemu nepriatelia jeho. Ver mi, že pride deň, keď zdvihne prapór proti pohanom a všetky národy sa shromaždia okolo neho. So dňa na deň sa rozprestiera jeho moc, bárs nečini zázraky. Ja nepochybujem o tom, že v príhodnom čase aj zázraky bude činiť a vyjaví, že je on Kristom Boha.

Tvoja poslušná

A d i n a.

Púť na Kalváriu.

(Pokračovanie.)

Odtiaľto cesta naša vždy viac a viac hore dvíhala sa. Krásne polia rozprestierajú sa všade. Vidieť množstvo pracujúcich ľudí na nich. Soberajú s poľa. Jedni prevracajú, druhí do hromádok hrabú, tretí viažu, štvrtí nakladajú: každý čosi robí, aby obraz tým rozmanitejším bol. Tak sa mi pozdávalo, že jačmeň a ovos soberali; ale ticho bolo všade. Nie tak je to tu, ako na našom Slovensku, kde všade, kde sa len obrátiš, so spevom ňa privítajú. Robia usilovne, všetko sa krúti okolo práce, ale nie s tým úprimným spevom, ako u nás; aspoň ja som toto počas cesty našej nikde nespozoroval. A rád bych bol počul jednu-dve poľské piesne. Veď rozprávajú, že je to milozvučná reč, akoby na husle hral; a sám som sa presvedčil, že krásne verše Mickiewicza podobné sú Sládkovičovým, alebo Bottovým, lenže rozmanitejšie.

Nuž musel som sa uspokojiť s chuťou, jak je síce pri speve niečo takého. To jest, správne berúc vec, len v mysli som si pred-

stavoval Polky a Poliakov spievajúcich. A pretože naši pltníci milo spievali, už myslel som, že i tí spievajú, bárs na jednom mieste s otvorenými ústami nás prijali, žiaden hlas nevydávajúc, čo to dokazovalo, že viacej vedia obdivovať, ako snáď spievať. S týmto nechceme nič zlého povedať, však sa to stáva často i u nás.

Prišli sme na Šmerlovku. Zas nás kríž privítal. „Matko nepoškrvená, oroduj za nás!“ — nasledovalo v loretánskych litaniach. „Skoro by sme už ani nič nemali doložiť, drahí pútníckovia! — riekol som — k tým prvším dvom rozjímaniam o čistote a panenstve bl. Panny Marie, keby nás úprimnosť, krásna, vznesenosť a drahocennosť jejich nenútila. Čím viac ich skúmame a obdivujeme vo svetle milosti Božej, tým krásnejšími sa nám zdajú byť, tým viac utešenosti a pokladov k poučeniu v nich nachádzame; tak isto, ako v čistučkem a priezračnom krištáli, ktorý je vybrúsený z najfajnovšieho skla, na mnohonásobné hrany a strany, a čím viac ho obraciame pri jasných lúčoch slnka, tým krásnejšie a rozmanitejšie barvy vydáva. Tak je to i s touto cnosťou. Verná duša kresťanská, ktorá si ju vie vážiť, nedbala by vždy s ňou zapodievať sa, a vždy by väčšie a skvelejšie krásy v nej zajavily sa jej, lebo ona je nevyčerpatelnou. Preto i v loretánskych litániach znovu a znovu opätuje sa. Tam sme prosili: „Matko najčistejšia... Matko najčistotnejšia! oroduj za nás...“, tu dokladáme: „Matko nepoškrvená! oroduj za nás!“ Toto nasleduje z predošlých výpovedí. Keď je ona matka najčistejšia, matka najčistotnejšia, je spolu i matka nepoškrvená.

Prečo, najmilejší? Preto, lebo dôkladnosť, ktorú znamená čistota, vylučuje každý hriech, každú škvrnu. Len vo svetle tým skvelejšom ju chceme predstaviť s učením sv. otcov, aby sme skutočne videli, čo je ona pre nás. Sv. Tomáš Aquinský vraví o nej z ohľadu tohoto: „Posväcujúca milosť nielen netrpela v nej žiadne zlé žiadosti, ale mala ešte i tú účinnosť, že nikto, kto na ňu pohliadol, nemohol v sebe pocítiť nejakú žiadosť hriešnu.“ Teda ona jakživ nikomu nedala podnet hriechu; čo je taká milosť, s akou málokde stretáme sa. I dľa tela bola snáď najdokonalejšou medzi dcérami ľudskými: a predsa s takou mocou ozbrojená, že ku zlému jakživ nikoho nepritiahla. Nepoškrvenou matkou priam pre túto vlastnosť bola ona v najužšom smysle slova; lebo ten človek, ktorý i nechcejúc, istý podnet k hriechu dá, bez svojej vôle: pretože je príčinou hriechu, v istom smysle poškrvní sa; od čoho bl. Panna Maria vždy bola osvobodenou. Sami nevieme

toto pochopiť, ale hodnosť Matky Božej toto v sebe má. Preto nás napomína sv. Lev pápež: „Keď teda pristupujeme k poznaniu tajemstva narodenia Krista, ktorý z Matky-Panny narodil sa: ďaleko zahnaná nech je temnosť zemskeho rozumkovania; a dym svetskej múdrosti nech odstúpi od oka vierou osvieteného.“

V tomto, drahí veriaci, vidíme ten najkrásnejší obraz, nám predstavený. Tak vysoko pozdvihnúť sa nemôže človek; u nás však ukazuje sa človečenstvo so svojou krehkosťou: u nej nie; ona stojí vyvýšená tak, že ťažko je toto celkom pochopiteľným učiť, ba skoro nemožnosť. A preto nech duch náš ju v tomto presvedčení tým väčšmi velebí; nech nám je ona čo „Matka nepoškvrnená“ spásou tou, ktorú všetci očakávame; nech nás ona ochraňuje vždy od toho, aby sme nikdy podnetom hriechu neboli nikomu: lebo len takto budú mať pre nás význam tie slová: „Matko nepoškvrnená, oroduj za nás!“, keď i my budeme zdržovať sa hriechu, všetkej duševnej a telesnej škvrny, a ju vždy nasledovať budeme v dobrom! Ameň!

Zo slabosti, do ktorej sme upadli do vrchu t. j. do kopca hore idúc, odpočinutím potúžení na vrcholci jeho, dolu cestou sme kráčali. „Suchý grúň“ — tak sa volá ten kopec — zostával za nami. Prichádzam k istému celkom otvorenému miestu, odkiaľ je pekný výhľad na všetky strany. Malý kostolík som už spatril, i dedinku, ale mestečko ešte nie. Tu zjaví sa zrazu milá panoráma. Vidíme Milovku s jej pekným kostolom. Už-úž že ma nezachvátila žiadost' v tú stranu obrátiť sa s prôvodom, abych mohol obzreť toto miesto, ale už bolo neskoro. Istý spevák mi bol odporúčal predtým, aby sme sa inou cestou obrátili, že by sme do Milovky mohli prísť, ale doložil, že to bude asi poldruhej hodiny väčšia cesta: a preto ja som neprijal jeho návrh, aby sme neboli obtížnosťou cesty ešte väčšmi strápenými. Teraz by som bol snáď i tomu rád býval, ale keď som si pomyslel na povinnosť moju, že nie zvedavosť, lež ulavenie ťažkosti, skrátenie cesty a pobožnosť má byť naším heslom, tak som nechal všetko. Vskutku svedčí tomu mestečku to meno, ktoré má: „Milovka“. Milým zdá sa celé okolie, najmilší však chrám Boží v prostriedku, ktorý nad všetkými budovami utešene vyniká.

Odtiaľto sme vždy dolu išli, až prejdúc cez jeden most, sme konečne prišli na „Kamesnice“. Tu sú dve hospody, takzvané „Propinacie“. V jednej býva žid, v druhej katolík. Nemal som to šťastie ešte ani tu vidieť poľského žida, kde som sa ja nazdával, že jaknáhle za

hranicu prideme, všade sa stretneme so židmi s pájesami v kaftanoch. Myslel som si, to predsa tu tak zle nevyzerá, ako u nás, kde kamkoľvek sa obrátiš, hneď máš žida za sebou. Prv zvykli boli pútnici v hospodách si zasadiť. Ja, ponevác som sa popredku vyzvedel, že v tej prvej býva žid, prosil som pútnikov, aby ani jeden nešiel ta. Poslúchli ma. Prv ale, než by sme sa boli chytli k obedu, ešte bolo treba i duševným pokrmom potúžiť veriacich. Na priestrannom mieste, kde stojí malá socha Nepomuckého sv. Jána, zhotovená z dreva, držal som zas rozjímanie.

„Matko neporušená, oroduj za nás!“ — „O tejto výpovedi, drahí veriaci — oslovil som všetkých shromaždených — mali by sme už málo čo rozjímať; tým väčšmi, lebo už i tak ťažkosťou cesty a nepožívaním pokrmu od raňajek dosť vyslabnutí sme. Avšak aby nám pokrm telesný tým lepšie chutnal, nebude škodiť, keď ho i duševným nakrátko predídeme a osladíme. „Matko nepoškvrnená“ a „Matko neporušená“ skoro to jedno znamenajú. Kto je nepoškvrnený, ten je obyčajne i neporušený, aspoň každodenný smysel slova toto vyznamenáva. Neporušenosť predsa viac predstavuje, ako nepoškvrnenosť; táto ako by vonkajšok, tamtá vnútrajšok brala za predmet; táto len vlastnosti veci, tamtá bytnosť rozvažuje. A preto s týmto ešte väčšmi chceme zvelebíť hodnosť Matky Božej, keď dokladáme: „Matko neporušená, oroduj za nás!“ Neporušenosť jej nemôže sa srovnáť so žiadnou, ani tou najmenšou neprávosťou, bárs i matkou zostala. Materstvo jej ju tým väčšmi oslavuje, lebo je neporušené. Maria nezostala tak matkou, ako ostatné matky zemske; Maria, bárs z tela jej a z krve Kristus Pán mal telo, predsa dľa bytnosti svojej duševnej neporušená zostala. Porodila Syna svojho jednorodzeného tak, ako i druhé matky dľa tela, vynímajúc to, že bez všetkých boľastí; duch jej ale bol vždy ten istý, čo predtým. Preto volá sv. Rehor Naziansky: „Toho, kto tvrdí, že Kristus... dľa ľudského obyčaja vznikol, považuj za antikrista.“

Strašné sú toto slová, s ktorými hrozí sa tento sv. otec. Nikdy nesmieme teda vec tú po ľudsky brať, dľa nášho pochopu, ako u nás býva: lež vo svetle milosti božskej, ktorej všetko je možné. Neporušenosť je krásnou barvou toho křištála, ktorý sme spomenuli, a Syn Boží je to večné slnko, ktoré ju ešte krásnejšou učiní. (Pokračovanie nasleduje.)

~~*~*

BESIEDNICA

Žaloba zverov na človeka.

V jaseň, ešte tretieho roku, v mesiaci septembri poberal som sa peši, sta ten apoštol z G. Kostolan k nám domov podľa Tribča. „Ej, — reku — už toľko rokov blízko neho bývaš, ešte si naň nevyšiel a krásu s neho nezieral. To už aj pre „chválu“ bys mohol urobiť, bo len „chýreční ľudia“ po vrchoch a krkolomných cestách lezú, aby ich svet aj v novinách pospomínal... No tak sa i stalo, myšlienka obrátila sa na skutok, lenže mňa nikto do novín nedal, a ja ver bez mála obanoval som, že som sa na vrch driapal. Opíšem teda sám nehody moje.

Slnko pekne odpoľudňa svietilo; počím som ale vyšiel hore, nebo sa zachmúrilo, nočná tma nastala, a mne nutno bolo pomýšľať, čo a jako nocovať budem. Chcel som nasýtiť zraky svoje pozieraním na Nitru, Trnavu, Stupavu, Čacu, dejdisne teraz chýrečné to mestá.... ale nedaj Bože, ani ten Kloch sa mi nezjavil....

— Čo činiť? Ja doma byť musím! mluvil som sám k sebe, keď nie ináč, sletím a spustím sa na parazoli, ako ktosi že s väže. Ale nedaj Bože! Parazol sa zlomil, ja spadol na nos, a červená krv zaliala moju tvár. „Dobre ti tak, Janko, maš nechceš lietat.. Teraz len hľadaj prístrešie na nočný spánok.“ A skutočne medzi haluzami stromu bol akýsi brloh, ktorý som použil na ten čas ja, bo obyvateľa v ňom nebolo.

Súc ustatý, zaspal som hneď, a odospal aj búrku nad sebou... Mohol som už pár hodín spať, keď náhle divé revanie ma zo sladkého sna zobudilo. Míknul som sa sta obarený, a hľadel, či už nejaká tma divého zvera neotvára sa proti mne. A čo vidím?

Mesiáčok jasne svietil na nebi, a opodiaľ bola veľká čistina, na prostred nej veľký košatý dub, a po celom priestore samé odpílené kláty na sedenie.

— „Pane milý a večný Bože!“ — a hneď som sa i žehnal, či jesto snád „rákošský snem“ abo nečo podobného?..

A v skutku, po dlhšom hladení prišiel som na to, že zvieratá pod predsedníctvom svojho „kráľa“ — leva — držia snem krajinský... Šuchot a kroky opozdených tvorov a vtákov dlho bolo počuť... Ešte jedno revanie, a nastalo hrobové ticho...

Mne však napadlo za ten čas vytiahnuť tobolku a ceruzu, a poznámky činiť k poučeniu nám ľudom.

Pán kráľ — lev — zaradoval sa nad veľkým počtom shromaždených, a zasadol k snemu, žiadajúc, aby líčily stav svoj tak, aký jesto. Mnohí podaní veľa chválili človeka onžto vlúdne ba i šetrne s ním zachádza. Iní však — a tých bolo o veľa viac — stížnosť a žaloby prednášali ku kráľovi o proti nemu.

Najprv predstúpil kôň. Už samý pohľad naň vzbudil všeobecnú ľútosť. Slepý, vekom sošlý, stál pred kráľom hlavou sklopenou, telom ranami plné, trasúcimi nohami, vyzíablý, na Brezovú hľadiací — živý to obraz biedy a hladu. „Pane a kráľu môj — mluvil, — za mladý súc bujný kôň, slúžil som u jedného vznešeného pána, hrdo som si vykračova!, na polovku pána nosieva!, ba i do boja chodieva! mýsľou neohrozenou. Keď som už ostarel, bol som

predaný a zapriahnutý pred ťažký vôz, a ten od mesta k mestu fahával. Bola to práca bez odpočinku. Ne-reptal som. Konečne od veľkého namáhania zlomené koly sily moje, i bol som predaný k židovi „Poprdákovi“, človeku to bez milosti. Bíjal ma a hladom moril, a teraz oslepnutý vo vernej službe človeka, čaká na mňa pensia — — — nôž a sekera... Ach! keby už raz prišla tá hodina vykúpenia môjho!... Kôň dohovorel a umlknul, a celé shromaždenie sútrpnosť vyjavovalo nad ním.

Na to vyskočil pes pred kráľa. Bol to jeden z tých vymorených tvorov, čo v mestách i vozíky fahajú. Velice sa zťažoval na smäd a hlad, zimu a ťažkú prácu, ako aj na nemilosrdné nakladanie s ním, a chatrní pokrm.

Potom prišli rozličné zvery z celej krajiny, a žalovali sa svojmu kráľovi, ako miestami nešetrne a surovo zachádzajú s nimi. „My vieme — pravili — že človek k úžitku a rozkoši slúžiť máme, ale práve preto malo by sa lepšie šetriť zákonov poľovníckych, ktoré prisne nás hubenie zakazuje.

Tu zavznel naraz ľúbežný, ale žalostný spev nad hlavou kráľa, do výšky sa vznášajúceho škovránka, svoju žalobu na človeka v dojímavej piesni prednášajúc, že ledvaj na jar sa k nám dostaví, a biedne tuná žije, človek z rozkoši naň poľuje a mladé mu vybiera.

Z jednej starej jedle ozval sa trúchlivý žalospiev. Sedela tam slepá pinkávka, kvílila nad ztrátou zraku, ktorý jej ukrutný človek odobral, vylúpiac jej oči.

Dateľ tvrdil, že vydžubávaním hmyzu z chorých stromov iba lesom úžitok donáša. Netopier ani nevedel udať príčinu, pre ktorú ho všade prenasledujú, bárs po celé noci škodlivý hmyz chytá, a to „bez platu.“

Lasica upierala, že jedovatý dych nemá. Kuvík že jesto v nenávisti, že smrť donáša, bárs nevie ani, ako vyziera. Hád sa zťažoval, že stretnúci ho človek zaraz ho zabije. Krčica sa bránila, že ona korenky nepodžiera, ale pandravy, a ona to smťou zaplatiť musí. Tak aj vodný štúr a jašterička podobnú viedly stížnosť súc, zvieratká to nevinné, predsa však veľa prenasledované.

Konečne ale povzniesla sa rapavá ropucha a kvákavým hlasom skladala stížnosť svoju. Povera ľudská drží ju za „bosorku“, a čarodejnicu. Keď je mesiac na plne, tu vraj telo jej jesto napáchnuté smrtiacim jedom, jejžto na človeka vystrekuje a usmrčuje. Kravám — vraj — v noci mlieko cicá, odberá, preto im vemeno oteká; keď však krížový pavúk nad ňou visí, tu vraj všetku moc svoju tratiac, telo jej sa nahuje, až konečne — pukne.

Celé shromaždenie dalo sa do hlasitého smiechu nad ľudskou sprostosťou, a kráľ lev nechtiac ďalej počúvať žaloby zverov, zavrel snem nasledovne:

— Milí poddaní moji! Uznávam horké žaloby vaše a myslím, že v skutočnosti ešte väčšie byť musia. L'tujem vás, ale — uznať musíte, že sami ľudia s ľuďmi tak zvaní „tatári“ lepšie nezachádzajú so s' o ubratmi svojimi; ba povážiac, čo ľudia v Nitre, Stupave, na Čaci a inde pri voľbách znášať museli od „tatárov“, váš stav, sta zverov, ešte ľudskejšim nazvať sa môže! A preto uznajte túto pravdu: Pokiaľ tatár nestane sa človekom, stav ľudí i váš sa nepopraví. Prijmite moje vďaky za vaše poddanstvo a dôveru a zatiaľ do videnia na takto rok na — Zobore!

Anjelu Boží strážca môj,
Buď verný ochranca môj!

Snem sa rozišiel a ja čudovať sa neprestával nad tým, ako len i kráľ zverov môže vedieť figle tatárskych liberálov...

*

Slnko vyšlo hore a ja s mnohou zkúsenosťou a tobolkou vo vačku (látkou to pre nášho „Krestana“) poberal som sa domov, do náručia mojich lúbych, ale slúbil vám môžem, že viac na „Trybeč“ nepôjdem.

Ján Klauček, učiteľ.

21 rokov pápežom. 20. febr. bolo tomu 21 rokov, čo Jeho svätosť pápež Lev XIII. stal sa pápežom. Slávne panujúci terajší pápež s radosťou môže pozrieť na tento v pápežskej hodnosti prekonaný čas. Všeobecne ho menujú svetlom z neba. My verní kresťania katolíci ale máme zčiasťky ďakovať Bohu, že tohoto veľmi starého námestníka Kristovho nám tak dlho nechá žiť, zčiasťky ale modlíme sa čím horlivejšie, aby nám on čím dlhšie žil a cirkev i ďalej tak múdre a prospešne spravoval.

Rakovszky a Zmeskal. Stúžny Rada úradne bol obžaloval Rakovszkého a Zmeskala, že pri jednom ľudovom shromaždení netancovali tak, ako im on hvizdať chcel, slovom že oni proti nemu čo úradnej osobe násilne sa chovali. Trenčianska súdna stolica každého z obžalovaných odsúdila na 2 týždne do chládku a na 100 zl. peňaznej pokuty. Následkom apellovania prišla táto záležitosť pred prešporskú tabuľu, ktorá ztratu svobody jednoducho vynechala z pokuty.

Nový mnisterpredseda Koloman Széll sa narodil v r. 1845. v železnej stolici. Tedy ešte len 54. rokov má. Jeho otec bol hlavným županom. On ale bol najprv služným neskôr vyslancom. Za ženu si vzal dcéru chýrečného maďarského básnika Michala Vörösmartyho. Keď mal 30 rokov, stal sa ministrom financií. Finančné záležitosti Uhorska do poriadku doniesol. Nádej máme, že sa pod ním teraz lepších dní dožijeme, jako pod Bánffym.

Nový hlavný župan. Ponevác hlavný župan serimskej stolice Ervin Cseh stal sa horvátskym ministrom, uprázdnilo sa miesto hl. župana serinského, za ktorého jeho veličenstvo vymenoval horvátskeho ablegáta Csepini Adamoviča.

Porážka nekatolíckych kresťanov. Cirkevno-politické predlohy vítané boli nekatolíckymi biskupmi v Uhorsku. A práve tí, ktorí najviac podporovali vládu v prevedení tých predlôh, práve títo bedákajú teraz najviacej, že zle stoja. Následkom prevedenej cirkevnej politiky len v r. 1897 nebolo pokrstené

4245 kalvínskych a protestantských detí a 2355 sobášov bolo len v matrikári prevedené bez toho, že by sa bolo do kostola šlo. Protestanti priatelili sa s liberálmi, teraz nech si zedia, čo si navarili.

Plat predsedu republiky vo Francúzsku učiní ročite asi 260 tisíc zlatých; k čomu keď prirátame iné summy, ktoré tiež tahá každý z nich, celý dôchodok predsedu učiní jeden million zlatých. Keď cisára malo Francúzsko, tento dostával ročite 14 milionov zl.

Ján Kriván je chorý, nielen žalúdok ho bolí, ale aj na lámku veľa trpí. Následkom choroby je teraz vyzdvihnuté vyšetovanie proti nemu zavedené.

Černohorský denník „Nevesinje“, ktorý tak nepriateľsky písal proti našej dŕžave, v Raguze prestal vychádzať, lebo nemal dosť predplatiteľov.

Milosť ducha sv. V obci Szabad-Szt.-Király navrátil sa do lona cirkve Kristovej kalvín L'udevít Régi.

27 tisíc zl. ukradol v Novom Sade akýsi Vilem Weisz, potom ale uprskol. No radosťne sdelujeme ct. obecnstvu, že tento panák, ktorý ani krstného listu nemá, už sedí v chládku.

Odložená assentírka. Minister obrany z ohľadu na terajšie mimozákonné a protiústavné polozenie krajiny na neistý čas odložil assentírovanie.

Stanovu katolíckych robotníckych spol-kov, má nápis sošit Edmundom Gyürky vydaný, ktorý veľmi dobré služby bude konať všetkým, ktorým záleží na tom, aby za polozenie robotníckej triedy polepšilo. Doposiaľ ešte len v maďarskej reči dostal tento sošit u redakcie denníka „Alkotmány“, hľadeť budeme ale, aby on čím skorej aj v slovenskej reči vyšiel.

Návrat. V obci Rákosi 10. febr. navrátila sa do lona cirkve katolíckej kalvínka Maria Csekő, prijal ju horlivý kňaz kaplán Lipke. — Vo Sv. Antone ale 5. februára stala sa katolíčkou Estera Vas, ktorá predtým kalvínkou bola. V tejto prešporskej obci veľkú radosť zaprišnil tamejším veriacim tento návrat.

Magnát a mimozákonné polozenie. Gróf Štefan Karolyi naložil všetkým úradníkom svojim, že nesmú daň platiť, zakiaľ terajšie mimozákonné polozenie potrvá.

V Koložváre za krajinského vyslanca zvolený je baron Artur Feilitzsch, ktorý dostal 625 hlasov; neodvisliak D. Pázmándy dostal len 257 hlasov.

Spálila si muža. Zena Michala Rakovského, statkára v Bohorodičine pri Tlumači (Halič), poliala svojho spiaceho manžela petroleumom a potom zapálila košetu, presiaknutú petroleumom. Rakovski umrel na rany, Rakovskú uväznili.

Kolko stoja vojny? Keby kto vedel prekazif všetky vojny tak jako aj prípravy k nim, toho skutok by bol opravdivým požehnaním pre celé pokolenie ľudské. Rakúsko-pruská vojna v r. 1866 stála 660 millionov zlatých. Rusko-turecká vojna v roku 1877. stála 1000 millionov zl. Francúzsko-nemecká vojna stála 5000 millionov zlatých Americká revolúcia stála 14,000 millionov zlatých. — Z týchto hrozných summí vidno, že dlžoba štátov jedine z vojny pochádza. A veď táto dlžoba tlačí občanov, ponevác od dlžoby sa úroky platia, úroky ale občania musia zaokryť. Kto ztratí vojnu, na toho hrozná farcha padne. Ztrata peňazí, ztrata ľudí, ztrata územia. Tak ku pr. Prusko v r. 1807. ztratilo 314 tisíc XX □ kilometrov. V americkej revolúcii padlo 800 tisíc mužov.

Najväčší železničný most na svete stavajú ponad rieku Jenisej na veľkej sibírskej železnici. Most bude stáť 2,300 000 rubľov. Pôvodne mal byť hotový na jar 1900, ale následkom zrýchlenej stavby železnice sibírskej už v máji tohto roku bude odovzdaný všeobecnej premávke. Most je budovaný len zo železa a kameňa.

Oheň. Dňa 12. t. m. v noci v Markušovciach (Spiš) jeden dom zhorel.

Spišský biskup Szmrecsányi ubohým pohorencom Veľkého Bobrovca 350 zl. daroval.

Vystahovalci. Zo spišskej stolice lanského roku 1639 osôb išlo do Ameriky.

Následky korhelstva. Kotlár Robert Ludvigh opitý prišiel domov a celkom chladnokrvne zamordoval svoju utrápenú manželku, ktorej prezeral hlavnú žilu, následkom čoho o krv a spolu aj o život prišla. Koľké zlé pochádza z tej korhelice, a predsa sa mnohí nechcú od nej odvrátiť. Korhel je horší od zvierafa, lebo zvierfa nemôže za to že nemá rozumu, korhel ale má rozum, a dobrovoľne sa ho zbavuje, v ktorom svete potom sa dopúšfa tých najšklivejších ohavností. Modlime sa každodenne na ten úmysel, aby počet korhelov s dňa na deň bol menší, vtedy aj počet hriechov bude menším.

Z biskupstva spišského. Ján Bajaček mladší, pucovský farár, prešiel na bzinskú (Orava) faru. — Marian Blcha, kežmarský kaplán, šiel za vychovávateľa ku grófovi Zámoyškému. Na jeho miesto je Jakub Láng, hrabušický kaplán, poslaný do Kežmarku.

Volba. V spišskej Holló-Lomnici Ludvika Stromfa volili za okresného notára.

Smrť. Pred krátkym časom zomrela v Levoči pani Nepomucena Máriássy rod. Raisz v 88. roku veku svojho.

Nový zeman. Podpredseda zemplínskeho hospodárskeho spolku Fridrich Kun obdržal uhorské zemianstvo a prádikát „kozmaí“.

Rekrúti chybujú. Následkom vystahovania v spišskej stolici je tohto roku o 482 vojopovinných menej, ako lanského roku.

Influenza v Londýne zúri v ohromnej miere. Mnohí už i pomreli na influenzu. Apatekári nevedia si rady, lebo minuly sa im všetky zásoby chininu.

Veľký návrat. V tej časti Turecka, ktorá v Malej Asii leží, najnovšie sa navrátilo do lona cirkve katolíckej 100 tisíc kacírov nestorianov. Nestor bol katolíckym nadbiskupom v Carihrade v piatom storočí. Lenže on do bludu vpadol učiac o Kristovi, že sú v ňom nielen dve prírody, ale aj dve osoby. Efezský cirkevný snem nielen hodnosti zbavil ale aj z cirkve vyobcoval Neostriusa, tak tiež aj jeho privržencom. Cirkev viackrát probovala týchto kacírov do svojho lona vrátiť, lenže sa jej to nepodarilo úplne previesť, až te az pod svätomúdrym pápežom Levom XIII., ktorý v posledný čas všetkých nestorianov získal cirkvi. Tureckému cisárovi to nebolo po chuti, lenže cirkev katolícka vždy nasledovala heslo svätého Petra, že radšej treba Boha, nežli ľudí poslúchať. Ovcinec Kristov je tedy zas bohatší o 100 tisíc duší.

Drahý bozk. Istý Talian zasnúbil sa vo Friburgu (vo Švajciarsku), nevedel čakať na sobáš a pobozkal svoju oddanicu — ani nie verejne, ale v izbe. Majiteľka bytu oznámila ho súdu a tento posúdil nedočkavého Taliana na tri mesiace do väzenia.

Dobrý vták. Hlavný župan baron dr. Vojnits v Zombore vyzdvihol madarašského notára Pavla Alлага, lebo zanedbával svoje úradné povinnosti a mu i peniaze chýbaly.

Púť do Lourdu.

Pohnutie : 21. aug. 1899.

Smer cesty :

Budapešť — Kaniža — Marburg — Pragerhof — Villach — Francensfeste — Ala-Verona — Milano — Genua — Marseille — Toulonse — Lourdes — a tou istou cestou nazpät.

Ceny : I. triedy 220 zl.) Uplné
II. triedy 170 zl.) zaopatrenie behom
III. triedy 100 zl.) 8 dní.
III. triedy 80 zl. bez bytu a zaopatrenia.

Termín hlásenia sa :

Pri ľavnej cene : 15. júna 1899.

Pri riadnej cene : 15. júla 1899.

Obširnejšie vysvetlenie podá a programy posielá

Dr. Fraňo Robitsek,

farár vo Veľkom Maroši hontianska stolica.

DOFISY.

MURÁŇHUTA, 30. jan.

(Pokračovanie z čísla 7.)

Don Garcia Lvayha Filippa III. radil sa v záležitosti vychovávaní tohoto princa, mimo iných i s krajanom svojim jezuitom Marianom. Šľachetný Marian vyhovel žiadosti vychovateľa nielen obširným listom, ale napísal i knihu: „De rege et regis institutione“, ktorá plná hlbokéj je múdrosti a neoceniteľnej veľzajímavéj látky. V tejto knihe praví Mariana: „Ríše, štáty sú dedičnými spíšej preto, že ľud si toho náležite nepovšimnul, ako že neodvážil sa odporovať, nežli výslovnou vôľou a slobodným súhlasom všetkých, jak by ovšem bolo nútne.“ Nič nenie lepšieho nad pánstvo zákonami viazané“ volá tento jezuita (nech si to naši páni židovsko-zednárski liberáli dobre pamätajú) „a žiadny mor neni tak záhubný jako pánstvo neobmedzené a libovolné.

Aby kniežatá podržali styk s Bohom i národom, ľudom svojim a vystrihaní boli pred cestou bezprávia nespravdivosti, radí im tento nábožný spisovateľ, aby s kňazmi svojími pilne sa radili a jejich rady nezanedbávali, ponevác títo jakožto sluhovia Boží pripomenú im vždy nestálosť všeho pozemského a jakožto dielky ľudu pobádať ich budú ku láskavosti a shovievavosti s ľudom.

Keby panovníci tohoto sveta úprimne uvážif chceli údre tieto rady Marianove, zaiste by nebolo žiadnych ústavných a cirkevných sporov.

Ale ponevác Cirkev Kristová bola vždy, je a bude vždy ochraniteľkou ľudu, národov a práv jejich, práve preto pohliadali a pohliadajú na ňu svetskí mocnári, svetské vlády tak často so závisťou. Keby sa Cirkev Kristová za služku svetskej moci znížila, bola by zaiste všetkým tyranom príjemná.

Novoveké fráze moderného, židovsko-zednárskeho liberalisma a jeho pseudokresťanského privesku vynasnažujú sa tisícerymi umelými lžami, aby ľudu, národom túto jasnú pravdu zastrelý. Predpokladajú pri tom, že obecný ľud dejiny — historiu — nezná. Z tej príčiny je záhodno, aby ochrancovia Cirkve Kristovej a práva, opierali sa o učenie dejín, a aby lživým prorokom tieto učenia v jejich neododateľnej ľgike pred očima držali. Hľa, takto smýšľali slovotní jezuiti „o práve národov“, ponevác práve čo verní sluhovia Boží tak smýšľaf smejú jak rozum učí, a nie jako to prespech svetských pánov od „zaplatených sluhov“ žiada. Takto smýšľaf má každý verný katolíik zvlášte ale každý katolíický kňaz. Kto takto nesmýšľa, ten ani neni hoden menovať sa katolíikom, neni hoden menovať sa kňazom.

Absolutistická židovsko-zednárska liberálna vláda dostala laskominy, aby moc svoju zkusila na božskej moci Cirkve. Jej býva Cirkev bez toho jakožto posledný útulok ľudu, národov veľmi nepohodlná, neprijemná. Židovsko-zednárska liberálna vláda nechce dopustiť, aby katolíické názory prišly ku platnosti, ona na práva cirkve siaha a po nich šliape.

Židovsko-zednárska vláda a jej tuttiquantí compagni liberálni tatári chcú klamať kresťansko-katolíický ľud slovami; že katolíická Cirkev musí odkázaná byť v medze svoje, aby vraj sloboda štátu sa ohájila.

Avšak ľudia nie sú už viac tak hlúpi, sprostí, jako by si to premúdra židovsko-zednárski liberálni tatárski páni priali a mať chceli. Dni židovsko-zednárskeho liberálnych panákov už sčítané byť sa zdajú.

Keď vlk beránka sožraf chcel, vzal si za príčinu to, že mu vodu zkalil, zmútil, ačkolvek niže neho pil. Preto neverí dnes žiadne dieťa, že vlk mal pravdu. A národy majú snád veriť, že židovsko-zednárska liberálna vláda jejich slobodu proti Cirkvi háji? L'ud nenie už taký hlupy, aby tomu veril.

Jako vidno, je plán nepriateľov o Cirkvi veľmi krásne je vymyslený, je to pochopiteľná vec, veď je vymyslený v ložach židovsko-zednárskeho a politika vyznamenáva sa od dávna prefikanou, rafinovanou chytrosťou, šibalstvom, a všetkými možnými huncu-teriami.

Židovsko-zednárska vláda, liberálni tatári chcú cirkvi dosavadnu božskú pôdu odňať a ju na čisto ľudskú a k tomu ešte veľmi pochybnú pôdu postaviť.

Dľa toho môže každý, kto len ponekúď jasne smysleť vie, posúdiť celý obsah novieho sporu medzi štátom a cirkvou. Židia, zednári, liberáli tatári vedia veľmi dobre, prečo s radostou vítajú zákony proticirkevné.

(Dokončenie nasleduje.)

BOBROVEC, dňa 13. febr. 1899.

Po druhý raz beriem pero do ruky, aby som ct. čitateľov nášho milého „Kresťana“ obznámil s tým krížom, ktorým všemohúci a spravdivý Pán prividel mestečko naše; ľahšie nám ho padne niešť, jestli sa stretne s útrpnosťou svojich spolubratov.

Keby si bol ešte 31. januára večer a 1. februára ráno videl V. Bobrovec, nemožná vec, aby si nebol zaplakal nad ním. 31. januára do polnoci ešte tešil sa ľud svojmu príbytočku, kde sa mohol pred krutým mrazom schúliť, tešil sa svojim statkom, ktoré mu Pán Boh prácou dlhých liet a posledného roka požeňnal: 1. februára ráno v jedných šatočkách, takrečeno bosý, stál pod holým nebom, stál, plakal, nariekal, rukami lomil, do neba volal uprostred dohárajúcich domov, všetkého pozbavený, ba ešte i nádeje života. V noci o pol 12. hod. do týchto čias ešte s istotou určiť nedajúcej sa príčiny, pravdepodobne ale následkom korheľstva — ľudia, chráňte sa korheľstva! — vypuklý oheň pre hrozný, iskrami, plamom po celej — i beztak veľmi husto stavanej obci — perúci víchor za krátký čas nie 180, ako hneď po ohni chybné udávanie bolo, ale 193 domov i s gazdovskými stavbami, sypárňami na popol obrátil. Pritom zhorelo 92 kusov rožného statku, 175 oviec, 32 kusov ošípaných, nepočítané množstvo hydiny, 785 zl. hotových peňazí. Všetka škoda robí vyše 300 000 zlatých.

Čo je ale najžalostnejšie a srdce najprerývavejšie v celej neresti, je to, že počas požiaru 14 osôb prišlo o život: 12 sa ich spálilo alebo zadusilo, a 2 pod ohňom od strachu zomreli. Títo všetci — Bože ich osláv! — v jednom hrobe spočívajú, do ktorého dňa 2. febr. pri veľkom počte truchliaceho zástupu i z okolitých obcí, pochovaní boli. Oheň tak náramne rýchlo sa širil, že mnohí len vtedy sa zbadali, keď im už nad hlavou horelo a neopovážiac sa na útek dať zpo-medzi pažravých plameňov, do pivníc sa schovali a tam podusení alebo popálení zostali. Čiastočne popálených je vyše 50, z ktorých niekoľko už zomrelo a so 3—4 so smrťou zápasia.

Vďaka buď jaloveckým, trnoveckým, pavlovejským a Bobrovečka, smrečským a žiarskym hasičom, ktorým pod vedením Žigmunda Baána, jaloveckého hasičského veliteľa, podarilo sa oheň uhraničiť.

Zkúsenosť je najlepší učiteľ. I ten požiar môže nás mnoho naučiť i do minulosti, i do budúcnosti. Čo sa budúcnosti týče, potrebné by nám bolo vážne rozmýšľať o tom, či by nebolo dobre širšie postávať nové domy. Miesta jesto dosť. Malo by to viacej prednosti, tak na pr. z ohľadu ohňa, zdravotníctva. Potrebné by bolo na tom rozmýšľať, aby sa čím trvácnejšie, teda murované a sklepené domy, sypárne so železnými dvermi a železnými okenicami stavať mohli. Však ale, kde vyše 1000 ľudí je bez bývania, bez chleba, odevu, tam možno rady dávať, ale ťažko núdzi odpomôcť. Kde pred rokom 43 tisíc zl., všetky svoje groše utratili občania padnutím tunajšej sporiteľne, tam, aby sme po tom veľkom nešťastí nezahynuli, musíme najprv o pomoc prosiť.

Ľudia, ktorí máte lásku v srdci, cítite útrpnosť naproti v núdzi postaveným a môžete im dačo obetovať, obetujte nám, čo i len jeden halier, i za ten vám poďační budeme.

Milodary, ktoré všetky i v tomto časopise mienime vykázať, aby videli a vedeli úbohí pohorenci, komu sú vďakou zaviazaní, prosíme na predsedu výboru pre napomoženie pohorelcov utvoreného, na dp. Jozefa Kraszniecza, farára, doposielat'. (Nagy-Bohrócz, Liptó m.)

Za uverejnenie týchto riadkov vopred srdečne Vám ďakujem, vážený Pán Redaktor, a zostávam s úctou

Ignác Kojda, zápisník.

KYSUCE, 20. febr.

Vážený pán Redaktor!

Od kedy je Rath Peter nespravodlivým spôsobom za krajinského vyslanca okresu čačanského vyvolený, všelijaké komedie dejú sa na kysuckých stranách návodom najhlúpejšieho komedianta hlavného slúžneho čačanského Jána S-ghyho. Každú chvíľu prichádza ten Peterko do okresu na zábavy, ktoré Janko hrubý usporiada; pije sa a je sa bez prestania; rečia dve na tri väčšie-menšie hlúposti; tančia, až sa zem trase; svolajú i sedliakov, aby videli úprimnosť vyslanca svojho, ktorý s nimi tak vďačne sa zabaví; a konečne — finita la comedia — dokončí sa komedia — Janko hrubý má zas zásluhy, s ktorými sa vychvaľuje, a ktoré i v Trenčíne s veľkou radosťou obdivujú.

Tef nedávno tiež sa predstavovala taká komedia. Ponevác jej význam politický má byť veľmi veľký a niektorí faktorovia nie priam najpeknejšie sa zdržali, musíme oboznámiť obecnosť s touto maličkou komediou, aby ono vedelo, ako hrali niektorí páni zástoj svoj ako si zatančili.

Stalo sa kedysi pred Ondrejom ešte minulého roku, že tomu hrubému čačanskému idealistovi, ktorý má na viršľe fabriku stavať, napadlo šosi veľavýznamného na um. Či by vraj nebolo dobre Peterka na Čacu zavolať, aby skladal úcty so svojej snemovej činnosti, ktorá z večitého mlčania pozostávala.

Knášna idea poľúbila sa niektorým a „dobrý“ Peterko hneď bol na Čaci. Aby toto tým skvelejšie bolo, Janko hrubý písal i všetkým kňazom. Uistoval každého, že nebude tam sám, lež i druhí prindú. Bude banket, prínde p. barón s Bytčice, okolití slúž-

novci a Pán Boh vie, ešte kto. Idealista najväčší tu chcel smeriť všetkých. Jako by bol povedal, čo som vám neprijemnosti narobil po čas volby, čo som vás dal žandármi lapať a sviazať, jak volakých lotrov: to teraz chcem napraviť; prindite, dostanete trochu gulášu a po viršľi, a dobre bude všetko. Veď som sa aj ja u vás nejeden raz dobre najedol a napil, preto prijmite toto!

Lenže kňazi nesadli na lep. Videli, čo chce tento veľký mudrc dľa tela, a preto doma zostali. Keď sa prvý krok nepodaril, nezúfal Janko náš; veď len kohosi dostanem, myslel si, môj plán prevediem. Hneď na stanici usmial sa, keď videl na boku dvoch kaplánov, ktorí išli na Čierne, stanici stáť. Duch jeho vnútornou radosťou plápolal. Beniač a Schmidt, títo dvaja heckapláni, tu sú. Vravíme, že na Čierne boli vybraní. Čo neurobí tento galantný pán? Nie tým vchodom vedie veľkomožného Peterka, ktorým mal ísť, t. j. hlavným vchodom, ako sa slušalo, lež bočným, a sám mu cestu robí. Skoro všetkých, ktorí mu v ceste stáli, svojimi obrovskými rukami poodhadzoval, a rovno k tým heckaplánom išiel. Predstavil ich im pána Ráta.

Ďalší výstup nasledoval kdesi u Policera, židáka, kde mali také reči držať, že sa sám ablegát čudoval, ako môžu títo tak krásne rečniť, keď on sám nenie v stave také reči držať. Tu že pri dobrom chutnaní a pití robili i plán, ako sa budú s kňazmi meriť a ich na lep chytat'. Dosť je na tom, že výborne jedli a pili až skoro do rána.

Na druhý deň začala sa cesta, môžeme povedať kňazská. To jest návštevy priateľské kňazských domov. Boli na Čaci, na Čiernom, na Skalitom, v Oščadniciach a v Krasne. Všade ich slušne prijali; nikde nezatvorili dvere pred nimi, čo poukazuje na fajnnosť našich pánov farárov. Múdrejšie by boli síce urobili, keby sa boli usrozmeli všetci a týchto panáčkov nepripustili do príbytkov svojich, ktorí kedysi nepripustili chudákov-voličov ku hlasovaniu, lež ich dali trápiť skrze papľuchov židovských; nuž ale toto sa môže prepáčiť. Nech vidia i v tomto páni liberáli, že katolícki kňazi nielen hlásajú: „milujte i nepriateľov svojich“, lež i skutkom uskutočnia tieto krásne navky. Sú fajnovší, vzdelanejší, ako Kepfovci, S-ghyovci, Radovci et tutti quanti compania, tých, ktorí nás niročili počas volieb.

Kdesi že mal volakedy heckaplán pekný toast držať na Rátha. S patričného miesta od toho samého oščadnického p. kaplána sme oprávnení vysloviť to, že držal toast, ale taký, s ktorým bol i Janko, i Peterko, i Jakubko, i Schallerko, ktorý tomu síce nerozumel, veľmi zarazený. Že vraj to bola taká šňupka, z ktorej sa im kýchalo i v Bytčici u baróna pri večeri. Prvý výstup dobre sa podaril. Kňazstvo dokázalo svoju dôstojnosť, fajnnosť, vzdelanosť, bár pred veriacimi — zo zkúsenosti vravíme — mnoho ztratilo. Od nejedného sme počuli, že ich zapredalo.

Druhý výstup bol už celkom komediantsky. Tu hlavný komediant našiel súdruhov, a dokázal sa byť majstrom komediantskym. Zas sa držala zábava. Sú fašiangy, dobre to padne; prečo by si anjelský idealista, ktorý len v nebeských radosťach sníva, nerochol dobre zajesť i zapíť a snáď i zatančiť. Hja ale Peterko nesmie chybovať; ten má kľúče od neba, sem ho. Janko hrubý, to jest — tu môžeme povedať už smelo Jano — preto, lebo čo je mnoho uškodí, a nevzdelaný človek je dotieravý: teda Jano hrubý s dobrým Peterkom zas delali komedie. A Peterko tu sa doká-

zal takým pri veľkom komediantovi, ako krava, keď chodí za teľatom. Išiel i na také miesta, kde nemal čo hľadať.

Páni komedianti ho všetci čakali. Prvý na Rakove. Tento páno že vraj so zastavami, so školskou mládežou ho čakal, pekne privítal, a i do školy zaviedol, kde bol k úcte jeho začiatkový exament. Tamže sa potom dobre papkalo a pilo. Pán veľkomožný Rath obdivoval pohostinnosť.

Na Turzovke dobre sa vodilo Ráthovi, jeden mladý pán dal veľkú hostinu, rečnil vlastenecko-rathovsky, priam tak biedne ako „dobrý“ Peterko a všetku úctu preukázal, ktorú má každý taký preukázať, čo má mnoho ďakovať Popperovi.

Na Zákopčí neboli žiadne komedie, prijali sa a odešli, bez privítania, bez radosti, a bolo po Kačinej svadbe. To sa nám ľúbi, že pán dekan im ukázal, ako sa majú držať. V susedstve jeho býva ešte vznešenejší muž. Justin Fridrichovský farár staškovský najlepšie dokázal, čo je. Nepustil ich do príbytku svojho, čo v terajších pomeroch, berúc ohľad na náš ľud, na tie oplanstvá, ktoré tí páni a židia s ním spáchali, je jedine najväčšieho pochválenia hodne pokračovanie.

A teraz odskočme trošku z Kysúc a poďme na Bystricu. Tu bolo slávnostné privítanie, rečnilo sa utešene.

Takto sa končily komedie kysucké. Majú politický význam, lebo mnohí dokázali, že sú slabúchmi. Majú význam ďalej divadelný, lebo sme sa mnoho nasmiali na hlavnom komediantovi čačanskom a jeho prívržencoch; a majú význam kulturno-satirický a slepiaco-ohlupujúci, ktorý len barani trenčianski nevidia, ktorí priam s týmto dokazujú, málo rozumejú sa veci. Keď tí budú rozvažitejší, prestanú sa komedie na Kysuciach a Janko hrubý nebude capov strieľať. Viac sa potom nezamieša do cudzieho remesla.

Pánom mnohým však nie všetkým, len patričným odporúčame viac zdržanlivosti a rozvažitosti. Voďte ľud veriaci po pravej ceste. *Pravdomlvo.*

ODKAZY REDAKCIE.

Rukopisy nedávame nazpät a listy bez podpisu mena neberieme do povahy.

Vrele prosíme čtených spolupracovateľov a dopisovateľov „Krestan“-a, aby ráčili dopisy v nedeľu, alebo pondelok poslať, ináč nemôžeme s ich uverením v najbližšom čísle.

J. Bránsky v B. Št. Opýtajte sa duchovného. — *V. H.* Zapamätajte si dobre, že kde si čert nevedel rady dať, ta on babu poslal. — *V. K. v. H.* Neraz to tak býva, že chlapi múdrujú, a ženy jednoducho varia. — *Jožko Lapaj v Trebatíciach.* Len i ďalej tak. Odovzdajte krajanovi pozdrav. Keď na ten kraj príde, zas vás navštívime. Zdravím neoplývame. — *Juraj Onor. v Košiciach.* Vaše riadky sme odovzdali expedícii, také zprávy je najlepšie rovno na expedíciu poslať. — *Dp. Adolf Lelkes.* Vaše riadky som preto

nemohol uverejniť, lebo prv by ich bol musel do slovenčiny preložiť, za preklad prekladateľ je zodpovedný. Chcete-li, aby tie riadky uverejnené boli, pošlite ich v slovenskej reči. S úctyplným pozdravom. — *Orechove. L. P.* Nemyslel bych, že by tento rok dobrý mal byť na orechy. Nasadzte si veľa zemiakov, a nemusíte sa báť, že hladom zomriete. Švagra pozdravujem. — *H. R.* L'ahko je zďaleka zauchovať a za chrbátom zuby vycerovať. Súruhovi pozdrav. — *Sered. K. J.* Vy až potom môžete hovoriť dačo, keď toľko budete jesť, ako Valach. Ináč radšej nech je pohár štrbavý, jako zuby.

Knížná polica.

„Dobré knihy“. Sošit prvý. Bájky od Somolického. Cena 10 kr., s poštou 12 kr. Dostať u Knihotlačiarско-účastinárskeho spolku v Turči. Sv. Martine.

Následkom mnohého dopytovania sa na niektoré knihy u mňa úctive oznamujem, že jaknáhle prihlási sa 200 odberateľov, hotový som znovu vydať knihy:

Praktická Rukoväť k vysvetlovaniu Malého katechismusa pre dietky. Spísal *Fr. Richard Oswald* Časť I. O viere.

Výklad Malého Deherbeovho katechismu. Spísal *Jakub Schmitt.* Preložila a vydala *Slovenská škola na arcibiskupskom semeništi v Ostrihome.*

Ponevác ešte vždy hľadajú u mňa dobrí ľudia **Dom svätý, čili život Tobiášov,** hotový som obstarat nové vydanie i tejto vzácnej knihy, a síce čím najlacnejšie, aby si ju i ten najchudobnejší kúpiť mohol. Pri dobrej vôli vv. pp. duchovných otcov, keby túto prevýbornú knihu, ktorej za nie celkom štyri roky minulo sa 2800 výtiskov, chceli podarovať alebo odporúčať novým manželom a u mňa popredku zabezpečiť odobranie istého počtu výtiskov, dosiahla by sa cena veľmi nízka. Jaknáhle poistený bude odpredaj 800 výtiskov, usporiadam vydanie ešte lacnejšie než bolo piate, i tak u nás neobyčajne lacné. (Vyše 18 hárkov, v tuhej väzbe poštou franco zaslaný výtisk za 65 kr.; franco stálo 10 kr., a tak sám výtisk bol len za 55 kr., teda ani 3 kr. jeden hárok). K novému vydaniu pridal by som čistý list „Na pamiatku“, k zapisovaniu pamätných dní zo života rodiny. Priateľov sporiadaného krestanského života v rodinách a spasiteľnej výchovy dietok prosím o prihlásenie a sbieranie príhlasov.

Živý Ruženec táto obľúbená knižočka s obrázkami pre údov Živého Ruženca, vyšla v deviatom vydaní, ktoré obsahuje o jeden celý hárok viac než predošlé. Pridané Pobožnosti pri sv. omši, viac modlitieb príležitostných a jednej piesne pri modlení sa sv. Ruženca (Ruženská Panno Maria! — Náš sbor ti veniec uvíja atď) stala sa knižočka zase užitočnejšou. Cena výtiskov viazaného — jako dosiaľ — 15 kr.; 15 výtiskov 1 zl. 90 kr.; 50 výt. 6 zl. 20 kr.; 100 výt. 12 zl. porto. Na teplej (Lenge) p. Bélabánya (Hont megye.) *Fr. Richard Oswald,* redaktor „Kazateľne“.

slok.

Mittpol.

Každej hospodine,

ktorá si praje upraviť d o b r ú k á v u !

Dajte dobrý pozor – lebo sú v obehu **bedničky** a **balíčky**, ktoré nie sú pravou „**Franck**ovou“ prísadou ku káve, ale klamným napodobením! –

Chcete-li mať lahodný nápoj a výživnú kávu, žiadajte pravú „**Franck**ovú“ prísadu ku káve, ktorá však – je **pravdivou jedine** s týmto, v obchodnom registri zavedenými známkami:

Ochranná známka.

Ochranná známka.

Ochranná známka.

a týmto registrovaným podpisom:

Jindřicha Francka synové
Pardubice.

 Preto: **Dozoz pri kúpe!**

Chybný je náhľad, že možno pripraviť „dobrú kávu“ zo „samých zrnôk“; nijako, – lebo **dobrá prísada zvýši** silu kávy, jej barvu a chuť.

O pravdivosti toho presvedčte sa láskave zkuškou

pravej „**Franck**ovej“ prísady ku káve.

Ku „čiernej“ káve na 4 lyžice zrnôk- 1 lyžicu „**Franck**ovej“ prísady ku káve
 „ „ bielej“ „ „ 3 lyžice zrnôk- 1 lyžicu „**Franck**ovej“ „ „ „

Jediný domáci výrobok,

dostať ho
Tausig J. Budapešť VII/4 Csömöri
u. 23/a 1. em. Füredy L. Budapešť
VII/a4 Ovoda u. 24. sz.

Domáci výrobok.

Domáci výrobok.

Chýrečný 1998. ě najnovší popravený
VOLTOV KRÍŽ.

26-30

Takým osobám, ktoré križ nenosia,
VOLTOVÁ HVIEZDA.

Deťom a mladým ženám: *Voltové srdco.*

Voltový popravený križ miernym ale neprestajným magnetickým elektrizovaním lieči nasledovné nemoce:

Lámka, trhanie, slabosť, bezsnivosť, chladnosť nôh a rúk zronenosť, bludnicu, zádach, kŕče, otuhlosť, choroby kože a žalúdka histeria, hlavybolenie, kašeľ, zvonenie ucha, klopanie srdca, kolika atď.
 Cena 1 zl. 80 kr.; čo poslali sa vopred, nákladné trovy my zaokryjeme. Cena Voltovho srdca 1 zl 50 kr.; s doberkou o 20 kr. viac; stužka 20 kr.

Predavačom ľavnejšia cena.

Kreštania kupujte od kreštana!

Odporúčam svoju čistú pšeničnú a ražnú
múku

na ľavných cenách

JÁN KOVÁČ.

Meleghegy, p. Felső-Balog

žel. stanica: Rimaszombat.

OZNAMY

PRE NAŠE NOVINY VÝLUČNE
 LEN VYDAVATEĽSTVO
 „KREŠTANA“ PRIJÍMA.

Papier makulatúrový

je k dostaniu u nás; metrickej
 cent stojí 6 zl. 50 kr.

Kto chce spoľahlivú dobrú kosu mať, nech ju nekúpi nikde, zakiaľ si nepýta cenník.

Jozefa Sohra

(v Somogy-Szille) o jeho
 svetochýrnych kosach sv. Antona,

ktorý zdarma sa hocomu pošle

Každý nech prosí na poštovej karte.

Chráňme sa falšovateľov!

Upozornenie.

Chráňme sa falšovateľov!

Od dakoľkých rokov v našej vlasti také obchodníctvo sa stvára s kosami a šalbirstvo, že sa obávame, a to veľmi základne, že objednatelské obecnstvo nebude v stave rozoznať statočného priemyselníka dobrý tovar od kosi takých predavačov, ktorí výborne vedia ústami mlieč a pritom i mydlo, handry a inšie predávajú.

Zvlášte viedeňskí jednatelia, ktorí od papiera až po zlato so všetkým chcú zaopatriť ľahkoverný slovenský ľud, vysfrelí svoj sak i na gazdovské obecnstvo, ktoré kosy potrebuje. Chráňme sa týchto.

I to je v obyčaji, že jednatelia na kosy z obce do obce chodia a z domu do domu putujú, hory-doly sľubujú, dačo splníť ale nenie sú v stave; v ktorom páde ale obyčajne kupovači obídu zle.

Chráňme sa jarmočných obchodníkov, ktorí kupujú odo mňa a iných dielníkov vymuštrované kosy maľovkou a inými prostriedkami okrášľia ich, avš pukliny a škáry kosi zapchali.

Taká kosa len dakoľko dní môže službu konať. Medzi sto kosami je snáď jedna dobrá.

I takí závratníci sa najdu, ktorí mój cenoslov doslovne napodobňovať sa opovažia a v tisíc a tisíc výtiskoch ho rozposielajú po krajine.

A ponevác takým závratníkom moja kosa «sv. Antona» trochu na žilku trařila, rozlične okrášľujú svoje kosy, aby ku svojmu chosňu vykoristiť mohli dobrý chýr mojich kosi, pomeňujú svoje kosy kosami sv. Ondreja, sv. Šteřana, sv. Jána atď.

Takýchto, ktorí takto nađužívajú dôveru ľudu, a tohože dobromyseľnosť využítkovať vedia, chráňme so s opovržením, ponevác len tá kosa je opravdivá, na hrdle ktorej je mój obranný znak «sv. Antona» spolu ale i tento nápis ľahko čítať sa dajúci: «Sohra kosa sv. Antona», a odo mňa je kúpená, ponevác ja v Maďarorságu nedržim ani jednatelov, ani kupcov.